

COVID-19 အကျပ်အတည်းကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစားအစာနှင့်အာဟာရဖူလုံမှုအခြေအနေကို ထိန်းသိမ်းခြင်း

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ပိတ်ဆို့ကန့်သတ်ခြင်း (lockdown)မှ သင်ခန်းစာ

နိုင်ငံတကာစားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒသုတေသနအဖွဲ့(IFPRI)နှင့် မီချီဂန်ပြည်နယ်တက္ကသိုလ်တို့မှ သုတေသီများမှ
ပြုစုထားပါသည်။

COVID-19ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါကာလအတွင်း မကြာသေးမီက အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ၂၁ရက်ကြာ တင်းကြပ်သော ပိတ်ဆို့ကန့်သတ်မှု (lockdown)ကို ရုတ်တရက်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းသည် ထိခိုက်လွယ်သည့် များစွာသော အိန္ဒိယနိုင်ငံသားများ၏ အစားအစာဖူလုံမှုကို ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ လုပ်သားအများစုသည် မရေရာသော လုပ်ခနည်းသည့် ကျပ်မဲအလုပ်လုပ်ကိုင်သူများဖြစ်ပြီး လဟာပြင်ဈေး များကိုသာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုလျက်ရှိသည့် စနစ်ဖြင့်ချုပ်ကိုင်ထားမှုနည်းသော(informal) အစားအစာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေး စနစ်ရှိသည့် နောက်ခံဝန်းကျင်များတွင် အစိုးရ၏ ထိုသို့သော COVID-19ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများသည် စိန်ခေါ်မှုများစွာ ဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း အိန္ဒိယမှဖြစ်ရပ်များက မီးမောင်းထိုးပြနေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ထိုသို့သောနောက်ခံဝန်းကျင်ရှိသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။

အိန္ဒိယ၏lockdownကာလအတွင်း စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးနှင့်ပတ်သတ်သည့် ချို့ယွင်းချက်များစွာရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံက မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစားအစာဖူလုံမှုကိုထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အောက်ပါလုပ်ငန်းများသည် အလွန်အရေးကြီးကြောင်း အကြံပြုနေပါသည်။

- ကုန်စည်အမျိုးအစားအားလုံးအား လွပ်လပ်စွာ စီးဆင်းခွင့်ပေးခြင်း- တည်ငြိမ်သော အစားအစာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေးစနစ်သည် အစားအစာအမျိုးအမည်အစုံ (အနည်းလိုအာဟာရများကြွယ်ဝသည့် သစ်သီးဝလံများ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ တိရစ္ဆာန်များမှရသော အစားအစာများ အပါအဝင်)နှင့်အတူ မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော စားစရာမဟုတ်သည့်ကုန်စည်များပါ လွပ်လပ်စွာ စီးဆင်းမှုရှိစေရန် လိုအပ်ပါသည်။
- ပြဿနာများပေါ်ပေါက်လာပါက ၎င်းတို့ကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် အစားအစာဈေးကွက်များနှင့် တန်ဖိုးကွင်းဆက်များကို ဖြစ်နိုင်သမျှ နီးကပ်စွာ စောင့်ကြည့်ခြင်း
- မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အစားအစာရောင်းချသည့်ဈေးများတွင် သန့်ရှင်းမှုကိုမြှင့်တင်ခြင်းဖြင့် COVID-19ပျံ့နှံ့နိုင်မှုအန္တရာယ်ကို လျှော့ချခြင်း
- ကုန်စည်စီးဆင်းမှုကို မတားဆီးစေရန် ရဲစစ်တပ်နှင့်အခြားဒေသအာဏာပိုင်များသို့ ရှင်းလင်းသော ညွှန်ကြားချက်များ ထုတ်ပြန် ထားခြင်း

မြန်မာအစိုးရသည် ဤရှုထောင့်သော ကျန်းမာရေးနှင့်လူမှုစီးပွားရေးအကျပ်အတည်းကာလတလျှောက် အချိန်တိုင်းတွင် အခြေခံအစားအစာနှင့်အာဟာရဖူလုံမှုကို ထိန်းသိမ်းရမည်ဖြစ်ကြောင်း အိန္ဒိယနှင့်အခြားဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ အမှားအယွင်းများမှ သင်ခန်းစာရယူသင့်ပါသည်။

နောက်ခံအခြေအနေ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျန်းမာရေးနှင့်စီးပွားရေးအပေါ် COVID-19၏ သက်ရောက်မှုများ

မတ်လ(၂၄)ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံး COVID-19 လူနာကိုတွေ့ရှိကြောင်း အတည်ပြုထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ဧပြီလ(၂)ရက်နေ့အထိ ထပ်တိုးလူနာ ၁၅ ယောက်ကို တွေ့ရှိထားကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ရောဂါရှာဖွေ စစ်ဆေးနိုင်မှုတွင် အကန့်အသတ်များရှိနေ၍ ဗိုင်းရပ်စ်၏အတိုင်းအတာသည် ထို့ထက်များစွာပိုနိုင်သော အလားအလာများ ရှိနေပါသည်။ ထို့အတွက် မြန်မာအစိုးရသည် ဗိုင်းရပ်စ်ပျံ့ပွားမှုကိုလျော့ချရန် နယ်စပ်များပိတ်ခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုကိုကန့်သတ်ခြင်း၊ ကူးစက်ခံရသူများနှင့် ၎င်းတို့နှင့်ထိတွေ့မှုရှိသူများကို သီးသန့်ခွဲထားခြင်း၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နီးကပ်စွာနေထိုင်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း (social distancing)၊ တကိုယ်ရေသန့်ရှင်းမှုကို တိုးမြှင့် ပြုလုပ်စေခြင်းနှင့် မန္တလေးမြို့တွင် အတော်အသင့် တင်းကြပ်သော ပိတ်ဆို့ကန့်သတ်ခြင်း (lockdown) အပါအဝင် သင်္ကြန်ကာလအတွင်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း lockdown ချခြင်းစသော လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကို ဆောင်ရွက်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိတွင် မြန်မာအစိုးရသည် ရောဂါဒဏ်ခံစားရသော အသိုက်အဝန်းများကိုသာ အသွားအလာကန့်သတ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်နေသော်လည်း နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံသည် အခြားတိုင်းပြည်များတွင် ကျင့်သုံးသည့် ပို၍တင်းကြပ်သော lockdown ချခြင်းများကိုလည်း ဖယ်ထုတ်မထားပါ။¹

တစ်ချိန်တည်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စနစ်ဖြင့်ချုပ်ကိုင်ထားမှုနည်းသောစီးပွားရေး(informality)၏ အတိုင်းအတာ မြင့်မားမှုကြောင့် တင်းကြပ်သော lockdown များပြုလုပ်ခြင်းသည် အခြေခံအစားအသောက်နှင့်အာဟာရဖူလုံမှု အတွက် အလွန်အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သည့် အလားအလာများကို ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု ဖွံ့ဖြိုးရေးကျွမ်းကျင်သူများက သတိပေးထားပါသည်။ မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းနှင့်ခရီးသွားကဏ္ဍများတွင် အလုပ်အကိုင်များဆုံးရှုံးခြင်း၊ ပြည်ပမှ လွှဲငွေပမာဏ ကျဆင်းနိုင်ခြင်း၊ နိုင်ငံခြားငွေရရှိမှုလျော့နည်းခြင်း၊ ပြည်တွင်းဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ (ဥပမာ- စားသောက်ဆိုင်၊ လက်လီလုပ်ငန်း) သိသိသာသာ ကျဆင်းနိုင်ခြင်းများအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး အဆောက်အအုံသည် တမ္ဘာလုံးစီးပွားရေးကျဆင်းမှု၏ဒဏ်ကို ခံစားနေရပြီးဖြစ်ပါသည်။ တိတိကျကျတိုင်းတာရန် ခက်ခဲ သော်လည်း အလုပ်လက်မဲ့ဦးရေ မြင့်တက်လျက်ရှိပြီး လာမည့်လများတွင် သုံးစွဲနိုင်သောဝင်ငွေများ ကျဆင်းနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကာလတာရှည် စားနပ်ရိက္ခာမလုံလောက်မှုဖြစ်နေသော ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်များလည်း အရေအတွက်များစွာ ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပို၍တင်းကြပ်သော COVID-19 ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ မလုပ်လျှင်သော်မှ အစားအစာနှင့်အာဟာရပြဿနာသည် ကြီးထွားနေပြီးဖြစ်ပြီး လက်ရှိအကြပ်အတည်းကာလ မတိုင်မီကပင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှိနေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သို့ပါ၍ COVID-19 ပျံ့နှံ့နိုင်မှုအလားအလာရှိနေသည့်အခြေအနေတွင် အစားအစာနှင့်အာဟာရဖူလုံမှု ပျက်ပြား ခြင်းနှင့် ကာလရှည်စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းဖြစ်ပေါ်ခြင်းမှ မည်သို့အကောင်းဆုံးကာကွယ်ရန်ဆိုသည်မှာ အဓိက ကျသော မူဝါဒဆိုင်ရာမေးခွန်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ သီအိုရီအားဖြင့်ဆိုလျှင် COVID-19 ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ယင်းလုပ်ငန်းများကြောင့်ရရှိမည့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအကျိုးကျေးဇူးများသည် ယင်းလုပ်ငန်းများကဖြစ်ပေါ်စေသည့် လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများ (အထူးသဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာနှင့်အာဟာရ)နှင့် COVID-19 နှင့်မသက်ဆိုင်သော ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများထက်မပိုသည့် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိသာ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

¹ <https://www.irrawaddy.com/news/burma/rather-lockdown-daw-aung-san-suu-kyi-says-communities-myanmar-may-face-quarantine.html> တွင် ကြည့်ပါ။

အိန္ဒိယ၏ COVID-19ကာလ lockdown အတွေ့အကြုံကို ဘာကြောင့် ကြည့်သင့်ပါသလဲ?

COVID-19ပျံ့နှံ့မှုသည် တောင်ကိုရီးယား၊ ဂျပန်စသည့် အခြားဖွံ့ဖြိုးပြီး အာရှနိုင်ငံများ၊ ထို့နောက် အီတလီ၊ ဥရောပနှင့် မြောက်အမေရိကသို့မရောက်မီ ၂၀၂၀ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလနှင့်ဖေဖော်ဝါရီလများတွင် ပထမအဆင့်အဖြစ် တရုတ်နိုင်ငံကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရိုက်ခတ်ခဲ့ပါသည်။ ဤနိုင်ငံများသည် ဒေသတွင်းနှင့်နိုင်ငံအတွင်းရှိ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု စနစ်များကို ဝန်မပီစေရန် “ရောဂါကူးစက်မှုအခြေပြုမျဉ်းကို တက်မလာစေရန် (ရောဂါကူးစက်ခံရသည့်အရေအတွက် လျော့နည်းစေရေး)” ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကျယ်ပြန့်သော ရောဂါရှာဖွေစစ်ဆေးမှုများနှင့် သီးသန့်ခွဲထားခြင်း (isolation)၊ မိမိဆန္ဒအလျောက် လူအများနှင့်ဝေးကွာနေထိုင်ခြင်း (social distancing)နှင့် ပိုမိုတင်းကြပ်စွာဖိအားပေး၍ ပိတ်ဆို့ ကန့်သတ်ခြင်းစသော လုပ်ငန်းအစုံကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဤသို့အားထုတ်မှုများသည် အစိုးရများ၏အုပ်ချုပ်နိုင်မှု၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များနှင့် ရောဂါကိုစတင်ရှာဖွေတွေ့ရှိမှု၊ ထိတွေ့မှုအတိုင်းအတာတို့အပေါ် မူတည်၍ ရောဂါပျံ့နှံ့မှုကို နှေးကွေးစေရာတွင် အတိုင်းအတာအမျိုးမျိုးဖြင့် ထိရောက်မှုရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုနိုင်ငံ များအားလုံးတွင် အဆိုပါလုပ်ငန်းများသည် ကြီးမားသော စီးပွားရေးထိခိုက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ပို၍ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်သောတိုင်းပြည်များတွင် ဝင်ငွေကိုထိန်းသိမ်းရန် နေအိမ်မှအလုပ်လုပ်ခြင်း၊ အင်တာနက်မှဈေးဝယ်ခြင်းနှင့် လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်းများကို လျင်မြန်စွာ ပြုလုပ်ပေးနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ကာလရှည် lockdownချခြင်း သည် အနည်းဆုံးတော့ ဖြစ်နိုင်ပါသေးသည်။

မကြာသေးမီက အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် တင်းကြပ်သော ၂၁ရက်ကြာ ပိတ်ဆို့ကန့်သတ်မှုကို ပထမဆုံးကျင့်သုံးခဲ့သော ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများထဲမှတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ အကျဉ်းအားဖြင့်ဆိုလျှင် ထိုဥပဒေအရ လူများကို အစားအသောက် နှင့်ဆေးဝါးဝယ်ရန်အတွက်သာ အိမ်မှထွက်ခွင့်ပြုသည်။ “မရှိမဖြစ်”ကုန်စည်များရောင်းဝယ်ခြင်းအပေါ် ကန့်သတ်ထား သည့် ကန့်သတ်ချက်အားလုံးကိုလည်း ထိုဥပဒေက တားမြစ်သည်။

အိန္ဒိယသည် ထိုသို့ရှည်ကြာသော တင်းကြပ်သည့် ပိတ်ဆို့ကန့်သတ်မှုကို ပထမဆုံးပြုလုပ်သည့် အဓိက ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံ ဖြစ်သောကြောင့် လုပ်သားအများစုသည် မရေရာသော လုပ်ခနည်းသည့် ကျပ်မီးအလုပ်လုပ်ကိုင်သူများဖြစ်ပြီး လဟာပြင်ဈေးများကိုသာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုလျက်ရှိသည့် စနစ်ဖြင့်ချုပ်ကိုင်ထားမှုနည်းသော (informal) အစားအစာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေးစနစ်ရှိသည့် နောက်ခံဝန်းကျင်များတွင် အစိုးရ၏ ထိုသို့သော COVID-19ကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းများသည် စိန်ခေါ်မှုများစွာဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း ပုံဖော်ပြသနေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုသို့တင်းကြပ်သည့် ပိတ်ဆို့ ကန့်သတ်မှုများကို မြန်မာနိုင်ငံတွင်ပြုလုပ်မည်ဆိုပါက အိန္ဒိယတွင်ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော ပြဿနာအချို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်ဟု ယူဆရပါသည်။

၂၁ရက်ကြာပိတ်ဆို့ကန့်သတ်မှုပြီးသည့်နောက် အိန္ဒိယ၏စားနပ်ရိက္ခာစနစ်တွင် မည်သို့ဖြစ်ပျက်နေပါ သနည်း?

၂၁ရက်ကြာပိတ်ဆို့ကန့်သတ်မှုကိုကြေငြာလိုက်ခြင်း၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုအပေါ် ပထမဆုံးသက်ရောက်သည့် ဆိုးကျိုး မှာ ကျပ်မီးလုပ်ကိုင်သူအများအပြား ဒေလီအပါအဝင် အဓိကမြို့ကြီးများမှ အလုံးအရင်းဖြင့် ထွက်ခွာသွားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ Lockdownချခြင်းသည် အတိအလင်းမဖော်ပြထားသော်လည်း ကျပ်မီးအလုပ်လုပ်သူများကို အလုပ်မသွားရန် ကန့်သတ်လိုက်သလိုဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းခွင်များ၊ စက်ရုံများနှင့် အခြားဝန်ဆောင်မှု ဆိုင်ရာ အလုပ်အကိုင်များမှာ ညတွင်းချင်း ပျက်စီးသွားသည်။ ဝင်ငွေလုံးဝမရနိုင်တော့မည့်အခြေအနေနှင့်ကြုံရ သောအခါ ကျပ်မီးလုပ်ကိုင်သူအများစုသည် မြို့များကိုစွန့်ခွာ၍ အနည်းဆုံးအားဖြင့် အခြေခံစားစရာနှင့်နေစရာအတွက် အာမခံချက်ပေးနိုင်သော ၎င်းတို့၏

ကျေးလက်ဒေသမှနေအိမ်များသို့ပြန်ရန် ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများစွာကို ရပ်ဆိုင်းထားသောအခါ ထိုလူအုပ်ကြီးသည် ပူအိုက်လှသောရာသီတွင် ခြေကျင်ခရီးနှင့်ရတော့သည်။ ထိုသို့ လူများစွာလှုပ်ရှားသွားလာကြခြင်းသည် လမ်းများပေါ်နှင့်ကားဂိတ်များတွင် လူထူထပ်ပြီး COVID-19 ပျံ့နှံ့ရန်အလားအလာကို တိုးစေခဲ့ရုံသာမက ဆိုးရွားသော အစားအစာနှင့်သောက်ရေ မလုံလောက်မှုကို ချက်ချင်းပင် ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ဒေသတစ်မြို့တည်းမှထွက်ခွာသွားသော လူအရေအတွက်ပင် သောင်းဂဏန်းများအထိရှိနိုင်ပြီး အခြားအဓိကမြို့ကြီးများမှ အလားတူရွှေ့ပြောင်းမှုများလည်းရှိကြောင်း၊ ရွှေ့ပြောင်း သောမိသားစုများစွာတွင် ကလေးငယ်များလည်း အတူပါကြောင်း ခန့်မှန်းထားပါသည်။

lockdownချခြင်းကြောင့် အစားအစာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့်စနစ်အပေါ်သက်ရောက်သော ဆိုးရွားသည့် ပြဿနာ အချို့ကို နိုင်ငံတကာသတင်းမီဒီယာများတွင် တွေ့ရမှုနည်းပါးပါသည်။ သို့သော် အိန္ဒိယမှ စိုက်ပျိုးစီးပွားပညာရှင် Dr. Sudha Narayan၏ မကြာသေးမီက ရေးသားထားသော ဆောင်းပါးတစ်ခုတွင် အိန္ဒိယ၏ ၂၁ရက်ကြာ lockdown အစီအစဉ်၏ တိုင်းပြည်စားနပ်ရိက္ခာစနစ်အပေါ် ထိခိုက်စေသော သက်ရောက်မှုအမျိုးမျိုးအကြောင်းကို လူတွေ့ မေးမြန်းမှုများနှင့် မီဒီယာအစီရင်ခံစာများအပေါ်အခြေခံ၍ အသေးစိတ် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။¹ ထိုပြဿနာများထဲမှအချို့သည် ဗဟိုအစိုးရ၏ မူဝါဒလမ်းညွှန်ချက်များ မရှင်းလင်းခြင်းနှင့် ဆက်စပ်နေပြီး အချို့မှာ နားလည်မှုလွဲမှားခြင်း (သို့) ရဲနှင့်ဒေသအာဏာပိုင်များ၏ အလွန်အကျွံ စိတ်အားထက်သန်စွာ ဖိအားသုံးလိုက်နာ စေခြင်း တို့နှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ အချို့မှာ ဗဟိုအစိုးရ၏ပြဌာန်းချက်ကို ပြည်နယ်အဆင့်မှ အကောက်အယူလွဲခြင်း ကြောင့် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုပြဿနာအချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

- အချို့သော လက်ကားဈေးကြီးများကို ပိတ်လိုက်ခြင်းကြောင့် တောင်သူများအတွက် ၎င်းတို့၏သီးနှံများကို ရောင်းချရန်နေရာ မရှိတော့ခြင်း
- Lockdownစည်းမျဉ်းများကိုချိုးဖောက်မှုအတွက် ကြီးလေးသောဒဏ်တပ်ခြင်း (သို့) လာဘ်ယူခြင်းဖြင့် ကုန်စည်သယ်ယူပို့ဆောင်သော ကုန်သည်များကို ရဲများ၏ ခြိမ်းခြောက်အကြပ်ကိုင်မှုများအကြောင်း တင်ပြချက်များ။ တောင်သူအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ၎င်း၏လုပ်ငန်းများကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် ဖိအားပေးခဲ့သည်။ ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် ၎င်း၏ စိုက်ပျိုးထွက်ကုန်ဝယ်ယူမှုအားလုံးကို ဆိုင်းငံ့ထားခဲ့သည်။
- ပစ္စည်းများပေးပို့ရာတွင် ပြည်နယ်အကန့်အသတ်၊ မြို့အကန့်အသတ်များရှိနေခြင်းနှင့် အာဏာပိုင်များ၏ နှောင့်ယှက်မှုသည် အင်တာနက်ကုန်သွယ်ရေး(e-commerce)နှင့် ပစ္စည်းပို့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းငယ်များ အတွက် အဓိကအတားအဆီးများ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများစွာသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုကို လုံးဝ ရပ်နားထားရပြီး ဆန့်ကျင်ဘက်အကျိုးဆက်အနေဖြင့် စားသုံးသူများကို သမရိုးကျဈေးရောင်းသူများထံမှ လူကိုယ်တိုင်ထိတွေ့ ဝယ်ယူမှုများလုပ်ရန် ဖိအားပေးသလို ဖြစ်လာပါသည်။
- စားသုံးသူများသည် ဈေးဝယ်ရန်အပြင်ထွက်လာချိန်တွင် အာဏာပိုင်များ၏နှောင့်ယှက်မှုခံရကြောင်း တင်ပြ ချက်များ
- ကုန်သည်များသည် ပစ္စည်းများရောင်းဝယ်စဉ်တွင် အာဏာပိုင်များ၏နှောင့်ယှက်မှုခံရကြောင်းနှင့် အလုပ်သမားများသည် lockdownစည်းမျဉ်းများကို ချိုးဖောက်ရန်စိုးရွံ့မှုကြောင့် အလုပ်သမားဌာနရန် အခက်အခဲများကြုံရကြောင်း တင်ပြချက်များ
- အစားအစာရရှိရန် မသေချာမှုများမြင့်တက်ခြင်းနှင့် အကျိုးဆက်အဖြစ် ဈေးနှုန်းများပြောင်းလဲခြင်း။ အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးမသေချာမှုများကြောင့် ကုန်သည်များသည် တောင်သူများ၏

ထွက်ကုန်များကို မဝယ်နိုင်၍ တောင်သူများသည် ဈေးနှုန်းများစွာကျဆင်းမှု (အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် ဈေးနှုန်း ထက်ဝက်အထိ ကျဆင်းခြင်း)ကို ကြုံတွေ့နေရသည်။ ထိုပြဿနာသည် တောင်သူများ သီးနှံရိတ်သိမ်းမှုကို နှောင့်နှေးစေပြီး ဤနှစ်၏ နောက်ပိုင်းကာလများတွင် ပြတ်လပ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် မည်သည့်သင်ခန်းစာများ ရနိုင်ပါသလဲ?

အိန္ဒိယ၏ Lockdownသည် COVID-19ပျံ့နှံ့မှုကို နှေးကွေးစေရာတွင် အောင်မြင်သည်ဟုဆိုလျှင်ပင် ယခုအချိန်တွင် အများသဘောတူပြီး အိန္ဒိယအစိုးရအာဏာပိုင်များမှလည်း လက်ခံခဲ့သော အချက်တစ်ချက် ရှိပါသည်။ ထိုအချက်မှာ အိန္ဒိယသည် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအလုပ်များ၊ ကျပန်းဈေးကွက်နှင့် ကျပန်းအလုပ်အကိုင်များ၏ နေ့စဉ်လည်ပတ် နေသည့် အခြေအနေမှန်အတွက် လုံလောက်သော ကြိုတင်စဉ်းစားမှုမရှိဘဲ ၂၁ရက်ကြာ lockdownချခြင်းကို ညံ့ဖျင်းစွာ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြောင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အိန္ဒိယပြည်နယ်အစိုးရများသည် ကြိုတင်စဉ်းစားမှု (အစားအစာဈေးကွက်များကို ကာကွယ်ရန်) သို့မဟုတ် ပြန်လည်သုံးသပ်မှု (lockdownကို အလွန်အကျွံ ဖိအားသုံး၍ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကိုပြုပြင်ရန်)တို့ကို ပြသခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထိုပြည်နယ်အဆင့်ဆောင်ရွက်မှုများမှ မြန်မာနိုင်ငံ အတွက် သင်ခန်းစာယူရန်အချက်များ ရှိနေပါသည်။

ဥပမာ- Tamil Naduပြည်နယ်သည် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုံးကို လုပ်ငန်းဆက်လက်လည်ပတ်နေစေရန် ရှင်းလင်းစွာခွင့်ပြုထားသည့် လမ်းညွှန်ချက်များကိုထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး Telanganaပြည်နယ်သည် လာမည့်စိုက်ပျိုးရာသီ အတွက်ပြင်ဆင်မှုအနေဖြင့် မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စမ်းသပ်ခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်းနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းလုပ်ငန်း များကို မကန့်သတ်ရန် သီးခြားအမိန့် ထုတ်ပြန်ခဲ့ကြောင်း Dr. Narayanက တင်ပြထားပါသည်။

စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသည်မှာ သီရိလင်္ကာ၊ ပါကစ္စတန်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်စသည့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများတွင် များစွာ ပို၍လွတ်လပ်ခွင့်ပေးထားသော ဆောင်ရွက်ချက်များ - ရောဂါကူးစက်မှုရှိထားသော အပိုင်းကိုသာ အသွားအလာ ကန့်သတ်ခြင်း (မြန်မာနိုင်ငံမှလုပ်ဆောင်နေသည့်အတိုင်း) သို့မဟုတ် ကျပန်းလုပ်ကိုင်သူများအား ရှည်ကြာသော lockdownကာလအတွင်းနှင့် စီးပွားရေးကျပ်တည်းသောအခြေအနေများတွင် ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်မည့် အကောင်းဆုံး နေရာကို ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်ရေးအတွက် အချိန်ရစေရန် အသွားအလာကန့်သတ်မှုများနှင့်ပတ်သတ်၍ ပို၍စောစွာ ကြိုတင်သတိပေးထားခြင်း(ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်)-ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ပို၍လျော့ရဲသည့်နည်းလမ်းများသည် COVID-19ပျံ့နှံ့မှုကို အရှိန်မြှင့်စေမည့် အန္တရာယ်တော့ ရှိပါသည်။

အိန္ဒိယ၏ lockdownကာလအတွင်း စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးနှင့်ပတ်သတ်သည့် ချို့ယွင်းချက်များစွာရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏အစားအစာဖူလုံမှုကိုထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အောက်ပါလုပ်ငန်းများသည် အလွန် အရေးကြီးကြောင်း အကြံပြုနေပါသည်။

- **ကုန်စည်အားလုံးအား လွတ်လပ်စွာ စီးဆင်းခွင့်ပေးခြင်း-** သီအိုရီအားဖြင့် မြန်မာအစိုးရအတွက် “မရှိမဖြစ်” ကုန်စည်များကိုသာ စီးဆင်းခွင့်ပြုရန်မှာ ပို၍ဆွဲဆောင်မှု ရှိကောင်းရှိနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုအားနည်းသော များစွာစည်းစနစ်မကျသည့်(informal) စီးပွားရေး အဆောက်အဦတစ်ခုတွင် ထိုသို့သောလုပ်ငန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်မှာ ဘေးအန္တရာယ်များဖြင့်သာ အတိပြီးကြောင်း အိန္ဒိယဖြစ်ရပ်က သက်သေပြနေပါသည်။ ဥပမာ- အိန္ဒိယဒေသအာဏာပိုင်များက အခြေခံ အစားအစာများနှင့် စားသုံးဆီကိုသာ မရှိမဖြစ်စားစရာများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပါသည်။ သို့သော် တည်ငြိမ်သောအစားအစာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေးစနစ်သည် ထို့ထက်များစွာပိုသော စားစရာအမျိုးအမည်စုံ (အနည်းလိုအာဟာရများကြွယ်ဝသည့် သစ်သီးဝလံများ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ တိရစ္ဆာန်များမှရသော

အစားအစာများအပါအဝင်)နှင့်အတူ အနာဂတ်အတွက် အစားအစာထုတ်လုပ်မှုတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော စားစရာမဟုတ်သည့်ကုန်စည်များ(ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေး၊ မျိုးစေ့၊ လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာများ၊ စိုက်ပျိုးရေးပညာပေးဝန်ဆောင်မှုများ)ကိုပါ လွတ်လပ်စွာ စီးဆင်းခွင့်ပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ ပို၍ယေဘုယျကျကျ ပြောရလျှင် များစွာစနစ်ကင်းလွတ်နေသည့်(informal) စီးပွားရေးအဆောက်အဦတစ်ခုသည် ဝင်ငွေကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အခြားကုန်စည်အမျိုးအစားအားလုံး လွတ်လပ်စွာ စီးဆင်းနေရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာတစ်ခုအနေဖြင့် တောင်သူများသည် အသေးစားချေးငွေရယူနိုင်ရန်၊ ဈေးကွက်သတင်းများရရှိရန် (ဥပမာ-ဈေးနှုန်း) သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ထွက်ကုန်များအား ရောင်းချရန်အတွက် ကုန်သည်များထံ ဖုန်းခေါ်နိုင်ရန် ဖုန်းငွေဖြည့်ဖို့ လိုအပ်ပါသည်။

ပို၍လက်တွေ့ကျသောအဆင့်တစ်ခုတွင် ဗဟိုအစိုးရ၏ညွှန်ကြားချက်များကို ဒေသအာဏာပိုင်များက လွှဲမှားအသုံးပြုနိုင်သည့်နယ်ပယ်သည် မြန်မာကဲ့သို့ စုံလင်ကွဲပြားသောတိုင်းပြည်တစ်ခုတွင် သိသာထင်ရှားသော အန္တရာယ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး အစားအစာဈေးကွက် စွမ်းရည်ပြည့်အလုပ်လုပ်နိုင်ရန်အတွက် အန္တရာယ်များလှ ပါသည်။ မလိုအပ်သော ခရီးသွားလာမှုများကို အားမပေးခြင်းသည် သင့်လျော်ပါသည်။ သို့သော် စားနပ်ရိက္ခာမလုံမှုကို ဆိုးရွားစွာတိုးစေမည့်နည်းလမ်းဖြင့် အစားအစာဈေးကွက်နှင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများကို အတားအဆီးဖြစ်စေခြင်းသည် စီးပွားရေးနှင့်လူမှုရေးပြဿနာအမျိုးမျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေမည်ဖြစ်ပြီး ခက်ခဲပြီးသား အခြေအနေတစ်ခုကို ပို၍ခက်ခဲစေမည် ဖြစ်ပါသည်။

- **စိုက်ခင်းတွင်းနှင့်စိုက်ခင်းပြင်ပရှိ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာတန်ဖိုးကွင်းဆက်များတွင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် ကြိုတင်ဆောင်ရွက်ခြင်း-** အရေးကြီးသောခြေလှမ်းတစ်ခုမှာ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ တန်ဖိုးကွင်းဆက်များကို ပို၍အနီးကပ်စောင့်ကြည့်ရန်၊ ကျန်းမာရေးအန္တရာယ်များနှင့် အစိုးရ၏ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် သို့မဟုတ် စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များအတွက် ဝယ်လိုအားကျဆင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော စီးပွားရေးကသောင်းကနင်းဖြစ်မှုတွင် ကုန်သည်များ၊ တောင်သူများ၊ လက်လီ/လက်ကားရောင်းသူများရင်ဆိုင်ရသည့် အကန့်အသတ်များကို နားလည်နိုင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့နှင့် အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးမှု ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ-တရုတ်နိုင်ငံဖြစ်ရပ်တွင် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများသည် တိရစ္ဆာန်များအသက်ဆက်နိုင်ရန်လိုအပ်သော အစာရရှိရန် ကြိုးပမ်းရန်ကန်ရသည့်အတွက် မွေးမြူရေးကဏ္ဍ သည် lockdownကြောင့် ထိခိုက်မှုအရှိဆုံးကဏ္ဍဖြစ်ခဲ့ကြောင်း IFPRIသုတေသနအဖွဲ့တစ်ခုမှ ပြောခဲ့ပါသည်။² အိန္ဒိယနိုင်ငံသည်လည်း ကြက်၊ဘဲအမျိုးအစားအသားစားသုံးမှုနှင့် နို့ထွက်ပစ္စည်းစားသုံးမှု များစွာကျဆင်း လာခြင်းတို့၏ တောင်သူများနှင့်ကုန်သည်များအပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုများကြောင့် ပြဿနာများ ရင်ဆိုင် နေရပါသည်။³ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တန်ဖိုးကွင်းဆက်များတလျှောက် မည်သည့်ကဏ္ဍများနှင့် မည်သူများသည် အဆိုးရွားဆုံး ပြဿနာများရင်ဆိုင်ရမည်ဟု မခန့်မှန်းနိုင်သေးသော်လည်း ထိုပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာပါက ၎င်းတို့ကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် အစားအစာဈေးကွက်များနှင့် တန်ဖိုးကွင်းဆက်များကို ဖြစ်နိုင်သမျှ

² Zhang, X. 26 March 2020. "Chinese livestock farms struggle under COVID-19 restrictions." <https://www.ifpri.org/blog/chinese-livestock-farms-struggle-under-covid-19-restrictions> တွင် ကြည့်ပါ။

³ <https://economictimes.indiatimes.com/news/politics-and-nation/lockdown-effect-low-consumption-of-milk-poultry-worries-ministry/articleshow/74937545.cms> တွင် ကြည့်ပါ။

နီးကပ်စွာ စောင့်ကြည့်ထားရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာတစ်ခုအနေဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံသို့ စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များ တင်ပို့မှုသည် COVID-19ကြောင့် ဇန်နဝါရီလမကုန်မီကပင် ဆိုးရွားစွာ ကျဆင်းခဲ့ကြောင်း သိရှိကြပြီးဖြစ်ပါ သည်။⁴

- **အစားအသောက်ဈေးများမှတစ်ဆင့် COVID-19ပျံ့နှံ့မှုအန္တရာယ်ကို လျော့ချခြင်း-** COVID-19ရောဂါသည် ဝူဟန်မြို့ရှိ အစားအစာရောင်းချသောဈေးတစ်ခုမှ စတင်ခဲ့ပြီး အစားအစာရောင်းသောဈေးများသည် လူထုထပ်ခြင်းနှင့် သန့်ရှင်းရေးအားနည်းခြင်းတို့ကြောင့် ရောဂါပျံ့ပွားရန် အခွင့်အလမ်းများရှိနေသည်မှာ မငြင်းသာပါ။ သို့သော် ကျေးလက်နှင့်မြို့နေ ဆင်းရဲသောလူအများသည် ရောဂါကူးစက်မှုအမျိုးမျိုးကို ကာကွယ် လျော့ချပေးနိုင်သော အာဟာရဓာတ်များကြွယ်ဝသည့် အစားအစာများအပါအဝင် ၎င်းတို့၏အစားအစာ အများစုကို လဟာပြင်ဈေးများမှ ဝယ်ယူကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုဈေးများကိုပိတ်ခြင်းအား ဖြစ်နိုင်သမျှ ငြင်းဆို ရမည် ဖြစ်သော်လည်း ဈေးပိတ်ချိန်တွင် စနစ်တကျ ပိုးသတ်ခြင်း၊ ဆပ်ပြာနှင့်လက်ဆေးရန်နေရာများ တပ်ဆင် ပေးခြင်းတို့ဖြင့် ဈေးများသန့်ရှင်းမှုကိုမြှင့်တင်ခြင်း၊ လူထုထပ်ခြင်းကိုလျော့ချရန် ဈေးဖွင့်ချိန်၊ ဆိုင်ဖွင့်ချိန်များကို တိုးပေးခြင်း၊ ဈေးသို့ဝင်ရောက်မှုကို စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြင့် ထိန်းချုပ်ခြင်း (ဤကိစ္စသည် ထောက်ပံ့ ပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ခက်ခဲမည်ဖြစ်သော်လည်း)စသော လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။
- **ရဲ၊စစ်တပ်နှင့်အခြားဒေသအာဏာပိုင်များသည် ကုန်စည်များစီးဆင်းမှုကို မနှောင့်နှေးစေရန် ရှင်းလင်း တိကျသော ညွှန်ကြားချက်များရရှိထားကြောင်း သေချာစေခြင်း-** မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရမှ အစားအစာရောင်းဝယ် ခြင်းကို ခွင့်ပြုသည့် ရှင်းလင်းသော ညွှန်ကြားချက်များ ရှိနေလျှင်သော်မှ အချို့သောဒေသအာဏာပိုင်များသည် အစားအစာနှင့်အစားအစာမဟုတ်သောကုန်စည်များ စီးဆင်းမှုကို တားဆီးနိုင်သေးကြောင်း လက်ခံနိုင်ဖွယ် ရှိသည့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကုန်စည်စီးဆင်းမှုကို မတားဆီးစေရန် ရဲ၊ စစ်တပ်နှင့် အခြား ဒေသအာဏာပိုင်များသို့ ရှင်းလင်းသော ညွှန်ကြားချက်များ ထုတ်ပြန်ထားရန် အရေးကြီးပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ပြင်းထန်၍ ကြာရှည်နိုင်သော ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအကျပ်အတည်းကို ရင်ဆိုင်နေရသော်လည်း ၎င်းရင်ဆိုင်နေရသည့် စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းသည် ပို၍ပြင်းထန်နိုင်ပြီး များစွာပို၍ တာရှည်နိုင်ပါသည်။ COVID-19 ကြောင့် လူအသက်ပေါင်းများစွာ ဆုံးရှုံးနိုင်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သိရှိပါသည်။ သို့သော် ပြင်းထန်သော စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းကြောင့်ဖြစ်လာသည့် ဆိုးရွားပြင်းထန်သည့် အာဟာရချို့တဲ့ခြင်းနှင့် ကာကွယ်နိုင်သောရောဂါများဖြင့် သေဆုံးခြင်းများကြောင့် လူများစွာသေဆုံးနိုင်သည်ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ဥပမာ- အိန္ဒိယတွင် ထုတ်ဝေထားသော သုတေသနတစ်ခုအရ သာမန်စီးပွားရေးကျဆင်းမှုများသည်ပင် ကလေးသေဆုံးနှုန်းကို သိသာစွာ မြင့်တက်စေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။⁵ အခြားဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများမှ သုတေသနများသည်လည်း စီးပွားရေးအကျပ်အတည်း များနှင့် ကလေးများကျန်းမာရေးနှင့်အာဟာရဆိုင်ရာရလဒ်များသည် နီးကပ်စွာ ဆက်စပ်နေကြောင်း ပြဆိုထားပါသည်။

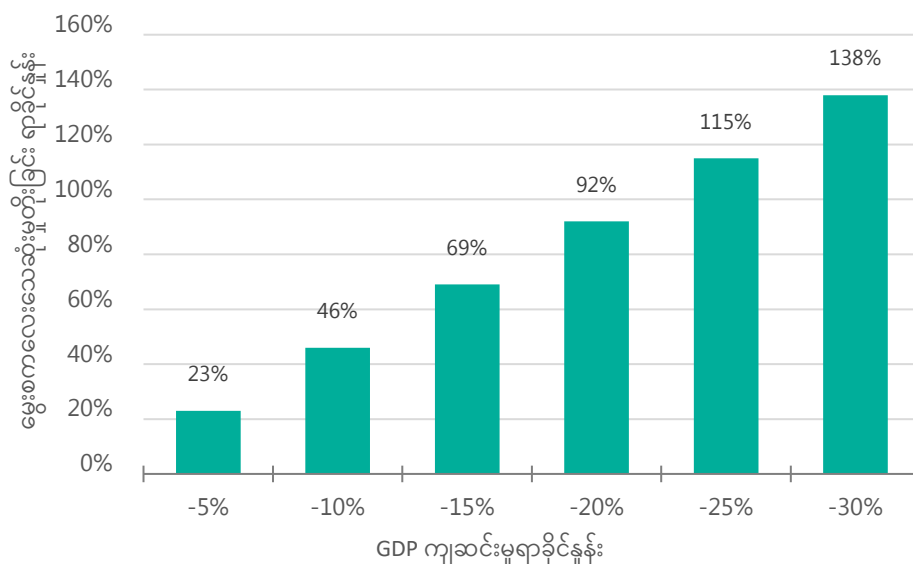
COVID-19အကျပ်အတည်းသည် သာမန်အကျပ်အတည်းတစ်ခု မဟုတ်ပါ။ ကာလတို၊ ကာလလတ်တွင် စီးပွားရေး ဆိုင်ရာထုတ်လုပ်မှု(GDP)ကို ဂဏန်း၂လုံးအထိ ကျဆင်းစေနိုင်သည့် အကျပ်အတည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

⁴ <https://www.mmtimes.com/news/melon-trading-muse-border-halted-amid-coronavirus-fears.html> တွင် ကြည့်ပါ။

⁵ Bhalotra, S. 2010. "Fatal fluctuations? Cyclicalities in infant mortality in India." *Journal of Development Economics* 93 (1): 7 19.

ပုံ(၁)သည် စီးပွားရေးကျဆင်းမှုအခြေအနေအမျိုးမျိုးတွင် မွေးစကလေးသေဆုံးမှုတိုးခြင်းရာခိုင်နှုန်းကိုပြရန် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှရလဒ် များဖြင့် ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိကာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မွေးစကလေးသေနှုန်းသည် ကလေး(၁,၀၀၀) လျှင် (၃၆.၈)ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ ပုံ(၁)၏ပထမအတိုင်တွင် GDP ၅ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းပါက မွေးစကလေးသေနှုန်း ၂၃ရာခိုင်နှုန်းမြင့်တက်လာမည် (သို့) ကလေး(၁,၀၀၀)လျှင် ကလေး(၈.၅)ယောက်ပို၍ သေဆုံးမည်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါ သည်။ သို့သော် အဆုံးစွန်သောအခြေအနေများတွင် GDP ၃၀ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းပါက မွေးစကလေးသေနှုန်း ၁၃၈ရာခိုင်နှုန်း မြင့်တက်လာမည် (သို့) ကလေး(၁,၀၀၀)တွင် (၅၀)ပို၍ သေဆုံးမည်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ထိုဖြစ်ရပ်သည် ကပ်ဘေးတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။^၆

ပုံ(၁)- အိန္ဒိယမှအချက်အလက်များကိုအခြေခံ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏GDPကျဆင်းမှုရာခိုင်နှုန်းအမျိုးမျိုးနှင့်ဆက်စပ်ပြီး မွေးစကလေး သေဆုံးမှုတိုးခြင်း ရာခိုင်နှုန်းကို ခန့်မှန်းခြင်း

Source: Bhalotra၏ “အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီးပွားရေးရိုက်ခတ်မှုများ၏ မွေးစကလေးသေဆုံးမှုအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများအားလေ့လာချက် (၂၀၁၀)”အပေါ်အခြေခံ၍ စာရေးသူမှ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု

ထိုသို့မွေးစ(သို့)အခြားအရွယ်ကလေးသေဆုံးမှုအပြင် ကျရောက်လာမည့် ပြင်းထန်ကြာရှည်သည့် ဆုံးရှုံးမှုများကြောင့် သစ်သီး၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ အသား၊ ငါးနှင့် တိရစ္ဆာန်မှရသောစားစရာများစားသုံးမှုကျဆင်း၍ ကလေးများအရပ်ပုခြင်း^၇ နှင့် အနည်းလိုအာဟာရဓာတ်များမပြည့်ဝမှုများ(သွေးအားနည်းရောဂါကဲ့သို့)^၈ ကို တိုးစေပါလိမ့်မည်။ ဤ“မမြင်သာသည့်ဆာလောင်ငတ်မွတ်မှု”၏ အကျိုးဆက်များနှင့် ကလေးများခန္ဓာကိုယ်ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ဉာဏ်ရည်ဖွံ့ဖြိုးမှု နောက်ကျခြင်းများသည် ချက်ချင်း မမြင်သာပါ။ သို့သော် ၎င်းတို့ကြောင့် ကျောင်းပညာကောင်းစွာမလိုက်နိုင်ခြင်း၊ အရွယ်ရောက်လာလျှင် အလုပ်လုပ်နိုင်စွမ်းအားနည်းခြင်းများကိုဖြစ်စေနိုင်ပြီး

^၆ ဤခန့်မှန်းကိန်းဂဏန်းများသည် ယဉ်ကျေးမှုစံနှုန်းများ၊ ကျန်းမာရေးစနစ်များကွဲပြားသော်လည်း ရောဂါဝန်းကျင်တူညီမှုရှိသော အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ကိန်းဂဏန်းများကို အသုံးပြုတွက်ချက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာကလေးငယ်များ၏ စီးပွားရေးရိုက်ခတ်မှုများကြောင့် ထိခိုက်နိုင်မှုသည် ကွဲပြားကောင်းကွဲပြားနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ကွဲပြားလျှင်သော်မှ ကြီးမားသောစီးပွားရေးကျဆင်းမှုများကြောင့် ကလေးများသေဆုံးမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အတိုင်းအတာကြီးမားနိုင်ပြီး မူဝါဒချမှတ်သူ များသည် စီးပွားရေးလှုပ်ရှားမှုများကို မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ လျော့ချ၍ COVID-19ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်သင့်သည်ဆိုသည်နှင့် ထိုလုပ်ငန်းများ၏ အပြင်းထန်ဆုံး စီးပွားရေးဆိုင်ရာဆိုးကျိုးများကိုလျော့ချနိုင်ရန် မည်သည့်အရာများ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်တို့ကို အထူးအလေးထား စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

^၇ Haddad, L., H. Alderman, S. Appleton, L. Song, and Y. Yohannes. 2003. “Reducing child malnutrition: How far does income growth take us?” *World Bank Economic Review* 17: 107-131.

^၈ Block, S., L. Kiess, P. Webb, S. Kosen, R. Moench-Pfanner, M.W. Bloem, and C.P. Timmer. 2004. “Macro shocks and micro outcomes: Child nutrition during Indonesia’s crisis.” *Economics and Human Biology* 2: 21-44.

တိုင်းပြည်၏လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ကို လျော့ကျစေကာ ရေရှည်တွင် စီးပွားရေးတိုးတက်မှုကို ထိခိုက်စေနိုင်သည် ဖြစ်ပါသည်။^၉

နိဂုံး

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုလျှင် လုံးဝlockdownချခြင်းအားဖြင့် ရောဂါပျံ့နှံ့မှုကိုဖြတ်တောက်ရန် လွှဲမှားစွာစီမံခန့်ခွဲ အားထုတ်မှု များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစားအစာနှင့်အာဟာရမလုံမှုကို များစွာတိုးစေမည်ဖြစ်ပြီး အခြေခံလူတန်းစားများအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းရန် ရွေးချယ်စရာမရှိခြင်းသည် နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုကိုပါ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ ယခုအချိန် တွင် မြန်မာအစိုးရအတွက် အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့်အခြားဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ အမှားအယွင်းများမှ သင်ခန်းစာယူရန် အခွင့်အရေးရှိနေပါသည်။ ထိုသင်ခန်းစာမှာ- ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤရှုပ်ထွေးသော ကျန်းမာရေးနှင့်လူမှုစီးပွားရေး အကျပ်အတည်းကာလတလျှောက် အချိန်တိုင်းတွင် အခြေခံအစားအစာနှင့်အာဟာရမလုံမှုကိုထိန်းသိမ်းရန် အသိအမှတ်ပြု စဉ်းစားရမည်ဖြစ်ကြောင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

စာရေးသူများအကြောင်း

ဤသုတေသနမှတ်စုကို နိုင်ငံတကာစားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒသုတေသနအဖွဲ့(IFPRI)နှင့် မီချီဂန်ပြည်နယ်တက္ကသိုလ်မှ လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်များ၏ အကြံဉာဏ်မှတ်ချက်များကိုရယူ၍ ရန်ကုန်အခြေစိုက် နိုင်ငံတကာစားနပ်ရိက္ခာမူဝါဒ သုတေသနအဖွဲ့၏ ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ကျန်းမာရေးနှင့်အာဟာရဌာနခွဲမှ အထက်တန်းသုတေသီ Derek Headeyမှ မူကြမ်း ရေးသားထားပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤသုတေသနမှတ်စုကို အမေရိကန်နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးအေဂျင်စီက မြန်မာစိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာမူဝါဒ အထောက်အကူပြုအစီအစဉ်(MAPSA)မှတစ်ဆင့် ငွေကြေးပံ့ပိုးပေးပါသည်။ ဤသုတေသနမှတ်စုပါ အယူအဆအားလုံးသည် MAPSA သုတေသီများ၏ အယူအဆသက်သက်သာဖြစ်ပြီး အမေရိကန်အစိုးရကို ကိုယ်စားပြုခြင်းမရှိပါ။

^၉ Hoddinott, J., H. Alderman, J.R. Behrman, L. Haddad, and S. Horton. "The economic rationale for investing in stunting reduction." *Maternal & Child Nutrition* 9: 69-82.

INTERNATIONAL FOOD POLICY RESEARCH
INSTITUTE
1201 Eye St, NW | Washington, DC 20005 USA
T. +1-202-862-5600 | F. +1-202-862-5606
ifpri@cgiar.org
www.ifpri.org | www.ifpri.info

IFPRI-MYANMAR
No. 99-E6 U Aung Kein Lane
Than Lwin Road, Bahan Township
Yangon, Myanmar
IFPRI-Myanmar@cgiar.org
www.myanmar.ifpri.info

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

The Myanmar Strategy Support Program (Myanmar SSP) is led by the International Food Policy Research Institute (IFPRI) in partnership with Michigan State University (MSU). Funding support for Myanmar SSP is provided by the CGIAR Research Program on Policies, Institutions, and Markets; the Livelihoods and Food Security Fund (LIFT); and the United States Agency for International Development (USAID). This publication has been prepared as an output of Myanmar SSP. It has not been independently peer reviewed. Any opinions expressed here belong to the author(s) and do not necessarily reflect those of IFPRI, MSU, LIFT, USAID, or CGIAR.

© 2020, Copyright remains with the author(s). This publication is licensed for use under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>.